

Амбро: 298

Муд. Радовановић

БРАНИЧЕВСКИ ВЕСНИК

ОРГАН УДРУЖЕНОГ СВЕШТЕНСТВА
ЕПАРХИЈЕ БРАНИЧЕВСКЕ

Новембар – Децембар

УРЕДНИК
СТЕВАН И. ПАЈЕВИЋ
арх. намесник

ПОЖАРЕВАЦ
Штампарија Ђорђа Наумовића
1935

БРАНИЧЕВСКИ ВЕСНИК

ОРГАН УДРУЖЕНОГ СВЕШТЕНСТВА ЕПАРХИЈЕ БРАНИЧЕВСКЕ

Данило Л. Половић
свештеник из Батуше
ср. пожаревачки

Седам Христових речи са крста

Шеста реч.

„Сврши се“ (Јов. 19,³⁰).

Дотакнувши се устима пића, које му је војник поднео да пије и осетивши извесно олакшање, Спаситељ се пренео мислима. ономе великом делу, за које је био послат од Оца да сврши Поред Његових очију као муња пролетеше све оне страшне бране које је Он требао да поруши, да би испунио вољу свога Оца који Га је послао. Сила вражија, са којом је Христос још одмах у почетку свога јавног служења ступио у борбу, употребила је сва средства, да се Христос одврати од великог подвига. У јеванђељу забележени су само важнији моменти из борбе Сина Божијег са вражијом силом.

Вражији кнез надао се да ће још у самом почетку моћи срушити дело Сина Човечијег, кроз искушење и саблазни. Он се јави Христу у облику сатане и као Његов доброжелатељ, предложи му најлакши а у оно време најбољи пут за олакшање људске судбине. Претвори, рече му сатана, камење у хлеб; подај народу потпуно материјално задовољно; изненади га неким нарочитим чудом, — и он ће поћи за Тобом. Сва царства земаљска покориће Ти се, и сва ће земља бити Твоја.

Христос му је на то одговорио овим речима: „Не живи човек о самом хлебу, но о свакој речи која излази из уста Божијих. Али то стоји написано „немој кушати Господа Бога свога!“ Иди од мене, сатано; јер стоји написано: „Господу Богу своме поклањај се и њему јединоме служи“. (Мат. 4,4,7,10).

Овим речима Христос је сатани дао на знање, да је Он дошао на земљу не да послужи сили вражијој, већ јединоме Господу Богу. Син Божији није хтео да влада народом, Он је хтео да му само послужи. „Син човечији није дошао да му служи, него да служи и да душу своју у откуп да за многе“. (Мат. 20,²⁸).

Ето од тога служења сатана је хтео да одврати Сина Божијег.

Не дошавши до циља, да одврати Сина Божијег од великог дела, сатана је хтео да Га застраши тешком и срамном смрћу. И када се је Христос молио у врту Гестиманском и тада је владика света, употребио све да одврати Сина Божијег од великог подвига.

Колико је мучна и тешка била борба Христа са сатаном, најбоље се види из ових пуних израза речи Јеванђелиста Луке: „И будући у борењу мољаше се боље; зној пак његов беше као капље крви које капаху на земљу“. (Лук. 22,⁴⁴).

Разапињање на крсту била је једна од најгорих и најсрамнијих казни, коју су само могли да измисле на грешној земљи јеврејске старешине, архијереји, фарисеји и књижевници. Сви су они живели у нади да ће страшне телесне и моралне муке натерати Христа да се одрекне свога учења, и да га натерају да сиђе са крста на чудноват начин.

Али наде и рачуни Христових непријатеља осташе узалудни. Син човечији трпељиво је сносио своје телесне и духовне муке. Утоливши жеђ сирћетом, која га је мучила, Христос је гласно изговорио велике побеђујуће речи: „Сврши се“.

Дело Његовог служења завршило се. Сунђер напојен сирћетом који му је био поднесен у последњем моменту, био је символ последњих капи, које осташе на дну чаше, коју је Он требао да испије. И заиста, Христос је испио чашу својих страдања до последње капи. Његова знаменита реч „Сврши се служила је по нављањем оне дивне молитве, којом је Он завршио своју опроштају беседу: „Оче! Ја тебе прославих на земљи; посао сврших који си ми дао да радим“, (Јов. 17,⁴).

Седма реч.

„Оче! У руке твоје предајем дух свој“. (Лука 23,⁴⁶).

Још један моменат и душа Божанског Страдалника отићиће к Оцу. „Ја изађох од оца, говорио је Он својим ученицима у опроштајној беседи, и дођох на свет, и опет остављам свет, и идем к Оцу“. (Јов. 16,²⁸).

Када се велико дело свршило и када је Христос победио свет, Његова бесконачно-милостива и страдајућа душа требала је да добије морално задовољење. Још после тајне вечере Сии

Човечији почео је да окуша ту Божанску славу, која јесте по чегак и свршетак целог нашег живота.

Осећајући смрт, Христос се обрати Оцу небеском последњим и пуним дубокога смисла речима: „Оче! у руке твоје предајем дух мој!“

Ни једно питање не тишти тако човечанство као питање смрти. Човечанство на челу са својим најбољим представницима мучило се да одгонетне ову велику тајну.

Ко да ми реши тајну века,
 Из чега се састоји биће човека,
 Како он долази и куда он одлази,
 И ко тамо горе над звездима живи.

Ове мисли, метнусте у уста детета, које је тужно стајало на брегу мора, мучиле су, муче и још ће увек мучити човека.

У Христовом учењу питање о загробном животу заузима централно место. Можемо рећи, да се све високе моралне поуке Сина Божијег темеље на признању ове несумњиве истине, да се живот човечији не свршава на земљи. Избришите из јеванђеља ову истину — и све учење Христа о ношењу крста, о служењу људима до готовости и душу своју положити за другога, изгубиће свој смисао. И одиста, када се борба за добро и правду спроводи страдањима, онда какав смисао могу имати сва та страдања?

Својим учењем, својим животом, својом крсном смрћу, Христос је показао људима, да правда, за коју страда човек, није узалудна. „Благо гладнима и жеднима правде, јер ће се наситити. Благо прогнанима правде ради, јер је њихово царство небеско. Благо вам ако вас узсрамоте и узпрогоне и реку на вас свакојаке рђаве речи лажући, мене ради. Радуйте се и веселите се, јер је велика плата ваша на небесима, јер су тако прогонили пророке пре вас“. (Мат. 5,⁶,¹⁰⁻¹²).

У причи својој о богаташу и Лазару Господ Христос објаснио је велику тајну загробног живота овако: „А кад умре сиромаш, однесоше га анђели у наручје Аврамово; а умре и богати, и закопаше га, и у паклу кад беше у мукама подиже очи своје и угледа из далека Аврама и Лазара у наручју његову“. (Лук. 16,²²⁻²³).

Људима на земљи, да би тачно испуњавали вољу Божију која је исказана у Божијим заповестима, Бог даје своју благодат, која их упућује на добро и чува од зла, па за то се црква као царство земаљско зове и царство благодети

С тога је Спаситељ и дошао на земљу да оснује овако царство, и он га је основао у својој цркви, па учећи, какви треба да буду чланови тога царства он каже: „Не сабирајте себи блага на земљи, где мољац и рђа квари, а где лупежи поткопавају и краду; него сабирајте себи блага на небу (врлине) где ни мољац ни рђа не квари и где лупежи не поткопавају“. (Мат. 6,¹⁹⁻²⁰). На другом месту каже: „Не судите да вам се не суди; јер каквим судом судите, онаквим ће вам се судити; и каквом мером мерите, онаквом ће вам се мерити“. (Мат. 7,¹⁻²).

Црква је још и царство небеско, у коме су чланови не само анђели него и људи, који су такођер створени за ово царство. У небеском царству Господ ће све људе по њиховим делима наградити или казнити, и онда ће праведници наследити вечни живот среће и блаженства, у коме ће вечно трајати Божије небеско царство, а грешници биће осуђени на вечне муке.

Према овоме и блаженство праведника у небеском царству биће савршено и у духовним уживањима, за која још онде на земљи знамо, да су савршенија од телесних наслада. У небеском царству они неће знати ни за глад, ни за жеђ ни за умор, нити ће на њих пасти сунце, нити и каква врућина“. (Откр. 7,¹⁶).

Праведници у царству небеском дружиће се са анђелима (Лук. 19,²²) и Богом (Откр. 7,⁹) и неће осећати никаквих недостатака. Грешници биће лишени свега овога, јер у ово царство, каже Спаситељ неће ући они, који само говоре: Господе, Господе, т.ј. који своју веру ограничавају само на речи молитве, него они, који врше вољу оца небеског, т.ј. који чине и добра дела.

Ко дакле постојано и топло верује и добра дела чини, тај ће наследити вечни живот за који је Бог човека и створио.

Сједињењем праведника с Богом после смрти јесте велика срећа за човека, те за то ми живећи на земљи, треба да живимо тако, да би умирући могли рећи: „Оче! у руке твоје предајем дух мој“.

Знамење неба.

„Исус повика из гласа, и издахну. И завеса црквена раздра се на двоје с врха до на дно“. (Мар. 15,³⁷⁻³⁸).

У моменту када је Син човечији отишао к Оцу, мрак, који је покривао земљу, згусну се још више. И где, завеса црквена раздра се на двоје од горњег краја до доњег. И земља се

потресе и камење се распаде; и гробови се отворише, и усташе многа тела светих који су помрли; и изишавши из гробова показаше се многима". (Матеја 27,⁵¹⁻⁵³).

Ове надприродне појаве поразиле су све, чак и неустрашине римске војнике. И сам сурови старешина војнички био је до дна душе потресен оваквим знамењем, тако да је гледајући на Божанског страдалника, узвикнуо „Заиста овај беше Син Божји". (Мат. 27,⁵⁴). А народ који се беше скупио да гледа ово, кад виде шта бива, врати се кући бијући се у прси своје. (Лук. 23,⁴⁸).

Јеврејски народ, који у распетоме Христу није могао јасно да види Месију, он је бар осетио онога месију, о коме су у току толиких хиљада година причали пророци.

Крсна смрт Сина човечијег решила је сва она светска питања, над којима је мислило и непрестаје мислити човечанство. После голготске катастрофе, отпала је сумња у то, да идеја добра и истине, којом живи и дише човечанство, није празан звук, и да страдање и смрт, кроз које ова идеја долази у живот, нису гроб правде већ њена победа. И крст, символ срама и ужаса у старом свету, постао је символом торжанства и радости у свету хришћанском. „Ми проповедамо Христа распета, Јеврејима дакле саблазан а Грцима безумље. Онима пак који су позвани, и Јеврејима и Грцима, Христа Божију силу и Божију премудрост". (1 Кор. 1,^{23,24}).

Свешта ноћ.

„И видело се светли у тами,
и тама га не обузе". (Јов. 1,⁵).

„Ја дођох видело на свет, да
ни један који ме верује не остане
у тами". (Јов. 12,⁴⁶).

„Христос васкрсе!"

„Ваистину васкрсе!"

Ове дивне и пуце значаја речи испуњавају сваке године све крајеве света. У овим хришћанским поздравима и отпоздравима нема много речи, али оне много казују нашем уму и срцу. Христос васкрсе! Овим речима уста наша исповедају велико чудо, казују дубоку истину. Али сви хришћани не могу да дођу до ове истине и да схвате њен велики и дубоки значај, али за то је сви осећају, свима она влада, сви јој се покорвају. И људи и жене, старци и деца, богаташи и сиротиња, просвећени и непро-

свећени, верујући и неверујући, — сви осећају ову истину, све она омађијава. Христовим васкрсењем заборављена су сва лична трвења, ненавист и незгоде. Све хришћанске душе слиле су се канда би у један торжанствени дух. У њему нема места злобама и пакостима.

Христос васкрсе! Загрлимо друг друга и свакоме ко нас мрзи, опростимо му.

Чудноват моменат општег измирења, сједињења и братства.

У оваквим моментима код човека се јавља жеља да са сваким подели своју радост, да се са сваким измири, да са свима слави васкрслог Бога: „Нека се весели небо, нека се радује земља, нека се радује и видљиви и невидљиви свет! Христос уста из мртвих, будимо сви весели“.

Уста Христос и зацари се поругана Истина, васкрсну сахрањена Љубав — зацарила се и васкрсла је баш онда, када љубимци истине и љубави посумњаше у своје биће.

Од човечанства није био скривен овај моменат. Оно је било пажљиво према гласу неба, које је објавило васкрсење Сина човечијег, и никада неће заборавити наговештавање анђела. Оно је урезало на таблицама свога срца речи небеског весника, таквим словима, која неће моћи избрисати никаква сила: „Јер Христос уста, весеље на све стране“.

Христос васкрсе! Ове дивне речи разлежу се данас по целој земаљској кугли и испуњавају нарочитим миљем свако хришћанско срце ма где оно било. Колико је неисказане и неописане радости у овим аечима! У њима је кратко изложена сва јеванђељска наука, и те речи са свом јасношћу откривају нам и узрок наше духовне радости и славља у овај наречени и свети дан.

Својом смрћу и васкрсењем Господ је опрао грехе наше, а ми и после славног Ускрса живимо и даље како смо научили. Али за то ево Ускрса из године у годину да нас потсећа; на лепи живот, на љубав, на слогу, на поштовање. Колико је грешних мисли, колико је недостојних речи потекло из наших уста, колико је неваљалих дела од Ускрса до Ускрса. Колико је пута гордост и лажни понос заварала нашу душу; колико је пута очај хтео да скрха снагу нашу; колико је пуга наше роптање увредило Бога, завист и злоба ближњегга. И најбољи и најгори међу нама — сви тако раде. А све то треба Ускрс да излечи. Јер која нам је вајда, ако увек останемо такви, неизлечени, — шта ће нам онда Ускрс помоћи? Ускрс је препородио цело човечанство, па зар да не препороди и нас, зар да не излечи и сваког појединца?

Само чисто срце кадро је данас да осети радост данашњега дана. Данас сви треба да оставимо све што је рђаво, све што вређа. Данас треба да поздравимо један другог са поздравом: „Христос васкрсе“! А када би се овај поздрав чуо из наших срдаца још дуго и после Ускрса, тек тада би Ускрс имао за нас прави значај.

Сетимо се данас великог значаја данашњег празника: да је Христос ускрснуо, те ускрснимо и ми на бољи живот. А ускрснућемо на бољи живот само правдом и поштењем. Ускрснућемо ако један другог стиснемо руку уз лепо поздрав: „Христос васкрсе“! Али само уз поздрав срдачан, искрен, братски.

То је жеља ускрслога Господа који је за нас страдао. Ускрс — празник над празницима, треба да буде символ бољег живота. Јер наше покољење, најсрећније је од свију покољења, зато што је ствојим благословом, о ускрсли Господе ваш, доживело уједињене троимене браће наше: Срба, Хрвата и Словенаца.

За то уједињене душе и најрадоснија срца ускликнимо данас сви: Христос васкрсе! а наше миле долине, планине, кланци, шуме и лугови још ће нам громогласније одговорити: Ваистину васкрсе!

На Велики петак 1934 год.
у Батуши.

Данило Л. Поповић
свештеник на Батуше

Црногорски свештеници у Браничевској Епархији

Одавно су се црногорци почели досељавати у Србију. Међу досељеницима земљорадницима било је доста и таквих који су се бавили „назиратинским“ послом, јер нити је земљорадња била за њих ни они за њу. Многи су сматрали да тај посао њима не личи, па су тражили ухљебија на лакши начин.

Максим Ратковић викар митрополита београдског-карловачког описивао је 1733 год. поред осталих и Пожаревачки округ и у своме извештају каже да је у месту Коларима свештеник Василије Коларски. Овај се Василије презивао Антонијевић, родом из Црне Горе и учио је школу 1698 у Острогу. Сличних случајева имамо још доста у оно време. Већ доцније, кроз цео 18 и нарочито 19 век црногорци су се у масама у Србију досељавали;

том приликом је доста насељено и у Пожаревачком округу. Много и много виђенијих људи по Србији воде порекло из Црне Горе. Нарочито је њих много досељено у 20 веку, и то су већином чиновници. Тако да данас нема места у Србији где постоји и једно државно надлештво у којему нема по неки Црногорац. Исто тако много их има по Хрватској, Словеначкој, Далмацији и нарочито по Босни и Војводини. Али се нас овде не тичу остали досељеници и чиновници из Црне Горе него само свештеници из Црне Горе који сада служе Богу и народу по Браничевској Епархији, Овде ћемо изнети по азбучном реду њихова имена, и укратко њихову биографију уколико нам је позната.

Башановић Илија, рођен у старој Зети од чувене фамилије Башановића, свршио је 1932 године Богословију св. Петра на Цетињу. Илија је ожењен Станом Перовића из Бара. Рукоположио га је за свештеника нишки епископ Јован у Белотинцима 5 новембра 1933 г. Прво је добио парохију миријевску а после је премештен за Миливу код Деспотовца где и сада живи и ради као парох. Код свештенства је јако омиљен, а и код народа колико може бити омиљен један свештеник. Због свог савесног рада и претпостављени га воле и цене. Он је прави слуга Божји и народни. Од фамилије има жену и полугодишњег синчића Мирка.

Белојевић Вук, рођен је у Дољанина код Подгорице. Свршио је Богословију св. Петра на Цетињу. Сада је парох кушиљевски. Врло добро је омиљен и својој парохији. Пун је човечности и доброте. Истиче се као добар организатор и јавни радник. Ожењен из Лазаревца, рукоположен за свештеника у Пожаревцу пре 4 године.

Вуковић Микоило, рођен од чувеног братства Вуковића у Васојевићима. Свршио је богословију на Цетињу 1932 год. Ожењен је из Црне Горе, рукоположио га је епископ Јован у Нишу 1934 г. Сада је парох близначки. Иако је млад и неискусан ипак је омиљен међу парохијанима и друговима због свога држања и савесног рада. Кресе га све врлине које треба да има један човек и свештеник.

Вуковић Никола, рођен у Цуцима. Свршио је богословију у Сарајеву 1930 г. Ожењен је из Баната. Рукоположио га је епископ Јован у Пожаревцу 1932 г за капелана Голубачке парохије. 1933 г. премештен је за Грабовац код Свилајнца; сада живи у Свилајнцу. Врло је добар и гостоприман човек. Студирао је на Универзи скоро 2 год., помало се сада бави и пчеларством.

Вешовић Владимир, парох рибарски у Хомољу. Рођен у Висојевићима од чувеног братства Вешовића. Свршио је богословију у Сарајеву 1932 год. Ожењен је из Црне Горе, а рукоположио га је за свештеника епископ Јован. Вешовић поред урођеног господства обилује и другим врлинама које треба да красе једног свештеника као Божјег слугу.

Гојенић Пејшар, парох породински, рођен је у Црмници од чувеног братства Гојенића. Свршио је богословију св. Петра на Цетињу 1930 год. Гојенић, да не би покорио своје претке, истиче се својим чврстим карактером, човечношћу, спремом, па чак и појањем што су рећи случајеви код Црногораца. Цењен је од претпостављених и вољен од парохијана и другова. Врло је гостоприман. Ожењен је из Србије и има двоје деце.

Дамјановић Дамјан, парох суводолски у Хомољу, рођен је под Острогом. Свршио је богословију на Цетињу 1932 г. Отац му се звао Радојица и погинуо је као капетан I класе на Цетињу 1918 г. Дамјан је ожењен од Мијушковића из Никшића. Рукоположио га је Епископ Венијамин у Пожаревцу маја 1935 г. Као човек је прави господин, а то је његова фамилијарна особина. Какав ће бити као свештеник тешко је рећи за сада.

Дамјановић Саво, парох радошевачки, рођен је у Врежегрицима од истих Дамјановића од којих је Дамјан; свршио је богословију на Цетињу 1931 г. а рукоположио га је Епископ Јован у Нишу 1933 г. Врло је миран и повучен, идеални је свештеник: прави слуга Божји и народни, ожењен је из Црне Горе. Са садашње парохије нема добре приходе.

Драгићевић Мушиќа, (Данило), парох вирински. Рођен у племену Пиперима, свршио богословију на Цетињу 1930 год. са одличним успехом. Ожењен је из Србије и има две ћерчице. Рукоположен за свештеника у Пожаревцу 1933 г., пре тога био је ђакон, катихета у Ћуприји. Врло је добар и честит као човек, јаког карактера и одличан интелектуалац; као свештеник је идеалан, гостоприман и омиљен. Сада живи у Ћуприји.

Јарамаз Ристић, парох стрмостенски, рођен у Бањанима, учио је богословију у Ср. Карловцима; ожењен црногорком и са њом има двоје деце. Врло је добар као интелектуалац и савестан као свештеник. Улаже много труда да и економски и културно подигне своју парохију.

Тодоровић Ђуро. Рођен је 1900 год. на Пелеву Бријегу, у племену Братоножићима (ово племе води порекло од Ђурђа Бранковића), срез подгорички. Завршио је богословију св. Петра

на Цетињу 1931 год. Оженио се 1933 год., са женом има и синчића по имену Лука. Ђура је рукоположио за ђакона и свештеника епископ Јован 1933 год. Пре рукоположења био је званичник у срезу у Љубињу. Сада је свештеник, капелан топоничке парохије, старешина је цркве Заове. Иако му појединци праве тешкоће ипак ужива одличан глас међу колегама, код претпостављених и код парохијана. Задржао је карактер старих Црногораца, и све врлине једног горштака: чојство, правичност и гостопримство.

Томић Миладин. Рођен је у племену Дробњацима. Свршио је богословију на Цетињу, ожењен је из Црне Горе; рукоположио га је Епископ Јован 1933 г. у Пожаревцу за свештеника и дао му неку парохију код Кучева. О њему ближих података нема.

Шундић Пећар, рођен је од братства Шундића из Жупе Никшићке. Сада је архијерејски намесник у Кучену. Због свога савесног рада јако је цењен и поштован. По годинама је знатно старији од осталих свештеника из Црне Горе у овој епархији. О њему ближих података немам и ако ми их је обећао послати још пре два месеца.

У Пожаревцу
1 нов. 1935 г.

Мирко Драговић
проф.

Божић у страним земљама

с руског Ст. Пајевић

Грци, као и ми Руси, све црквене празнике јако поштују, а тако велике празнике, као што су Божић и Ускрс нарочито. Још дуго пре доласка Божићнег Грци се спремају за његов дочек, а уочи овога празника у сваком дому неизоставно пече се цео ован или коза; спрема се такође нарочити божићни колач (чесница). Бадње вече Грци проводе у опште у посту и само ноћу једу нешто што личи на наше кољиво. Првога дана Божића сваки Грк стара се да неизоставно оде у цркву на јутрење или на литургију. Богослужење тога дана врши се особито величанствено, и кади у своје време свештеник викне са царских двери: „Христос се роди!“. тада сви присутни са особитом радошћу одговарају: „ваистину се роди“, После богослужења, сви иду својим кућама и отпочиње велико весеље. Првога дана проводи сваки

Грк у кругу своје породице, а за тим настају разне празничне свечаности и игре.

У католичким покрајинама, као што су Италија, Шпанија и један део Јужне Француске, у току свију празника, религија се оставља некако на страну, но зато настају најразноврсније забаве. Позоришта замењују се маскарадама, за њима долазе вечери и грања и т. д., до бесконачности. У једном делу Француске треба забележити ту особину, да у оно време, кад су у највећем весељу, не заборављају своју сиротињу и већ на сами Бадњи дан раздају се сиротињи већ велики дарови и може се рећи без преувеличавања, да у време празника овде је сваки сиромашак безбрижан готово тако исто, као и сваки грађанин средњег стања.

У Немачкој у опште, а у Баварској нарочито Божић је празник, који се највише поштује и за чије се празновање за дуго спрема. У очи самог празника „у свето вече“, Немци врло строго посте; изјутра не једу они ништа, тада једу мало, чега било љутога, а увече узимају они као храну само мало сувога воћа или каквога било пецива, а за тим до половине ноћи — до 12 сати рачуна се Нови Завет. После тога иду сви на бденије. Сва црква необично јако осветљена је и пуна народа; на свима вратима олтара изложена је икона Св. Младенца, а на најглавнијим од њих обучен је у дугачку кошуљицу са златним порубом. Једном руком благосиља Он народ, а другом држи глобус: У цркви свирају народну омиљену „пастирску мису“, за време које оргуљина труба претвара се у овчарску свиралу. По повратку са бденија сви седају за сто, и тада бива најраскошнија закуска, а после ове иду на литургију.

У Баварској је овај интересантни обичај. Ноћу на Божић спремају повећу чинију и веле деци, да ће им ове ноћи Св. Младенац донети поклоне, и, заиста, баш тога јутра деца налазе у чинији много поклона за себе, почевши од свакојакх поклона, играчака и посланица, па се завршује чак и са самим прутећем. У животу Немци за ових празника једно од најбољих места узима тако звано „божићње прасе“. Њега у то време једу у већој количини и у разним облицима. Ово прасе рани се за раније и њега украсти не рачуна се да је грех, него само брза превара. На дан Нове Године од раног јутра вичу један другоме: „С Новом Гоудином!“, при чему се труде да сваки надвече другога. У опште код Немаца време од Божића до Богојављења пролази прилично монотono и млитаво. Највише пију вино и једу свињетину у свима облицима, а мање се веселе.

Чеси празновање Божића и времена од Божића до Богојављења, кад се тамо весели свако, почев од сиротнога раденика, па до највећег богаташа, отпочињу још уочи самог празника. Тога дана тамо сви посте до дубоке вечери заузети разним радовима и спремањем за празник. Но, ето, напослетку и вече долази, домаћица покрива сто белим чаршафом и меће на сто сва могућа јела од рибе, брашнене колаче и божићну погачу, познату под именом „кочица“. Сви седе за столом и настаје раскошна закуска, по свршетку које људи пију пиво и играју карте обично у орасе. Девојке отпочињу разноврсна гатања по обичају о својој „сућенику“. А чим је zazвонило звоно на јутрење, сви су, чак и девојке које враћају, пожурили у цркву.

Тамо пред престолом већ стоје јасле са предвечним Младенцем, који лежи у њима, јасле су окружене статуама Богомајке, Јосифа и пастира. А код куће деца жељно очекују долазак својих старијих из цркве. Ови су им већ казали, да се те ноћи у ваздуху вози на златним колицима запрегнутом чудесним коњима, Св. Младенац; сва колица напуњена су поклонима за децу, које им Он раздаје, а непослушнима даје Он само црни хлеб и прутућ. И, заиста, када дођу из цркве старији, на улици се одмах чује некакав жубор, а за овим се врата одмах упола отварају, на њима заблиста златна рука и почиње бацати по соби поклони за децу, а ако су деца непослушна, то она баца црни хлебац и прутуће.

Први дан Чеси проводе у породичном кругу, иду из куће у кућу и почињу „коледати“, зашта добију прилично новца. Колеђања мешају се са претставама. За тим за све ово време и одрасли и мали Чеси, организују све могуће игре, а напослетку на свој начин веселе се докле са свим не уморе. Дан Нове Године овде је знаменит стога што некако на све наиђе болест за стварање стихова, и не само образовани људи, но чак и патролције, жандарми, трубачи и т. д. говоре један другоме, познатој и непознатој, поздрављање и честитање у стиховима. У очи Богојављења, као и ноћу у очи Божића девојке понова чине нека вражања.

У Енглеској празници се светкују на породични — фамилијаран начин празновања, односно свака породица има свој начин празновања. А најмилији енглески празник јесте Божић. За њега се спремају на неколико недеља раније. У Лондон, у то време, дотерује се велики број гусака, волова и других животиња. На Божић зидови најсиромашније колибице застиру се са зеленим

гранчицама и чкаљом. Унутрашњост куће уочи Божића застиру обично младе жене и девојке. То је најмилији њихов посао, како у богатим тако и у сиромашним породицама. У кућама богатијих Енглеза зидови су окићени иеобично грациозно: теписи; цвеће, везови покривају собом зидове соба, тако да нема нигде празнога места, и свака соба собом претставља праву зелену пећину. За време кићења соба зеленилом постоји прилично чудноват за гиздаве Енглезе обичај, који се и сада чува као највећа светиња а састоји се у овоме.

Млада девојка прикује за таван од себе гравчицу имеле, која је на њеној средини привезана. И тек што је она свршила свој посао и хоће да изађе, а врата на соби отварају се и на њеном прагу појављује се младић који је њеном дому добро примљен. Брзо притрчи младој девојки и почиње је грлити и љубити.

Рано изјутра првога дана Божића, неки пут пре петлова, ваздух по свима улицама како сеоским, тако и варошким разлеже се усклицима: „Божић је дошао. Здраво седи старче Божићу! Ти си опет дошао са твојом седом брадом (снегом)!“ Ово вичу деца и младе девојчице, које необично воле овај празник. Тако отпочиње Божић, и ево како проводе дан његов у Лондону. Око осам сати изјутра улице по чаршији још су пусте, само по њима трче малишани са метлама и чисте их. Али чим је се по њима накинђурени свет кренуо к цркви између њега по свима правцима вршљају лепо обучене служавке, које носе из посластичарница кући својим госпоњама торте покривене белим чаршавима као и друге продукте посластичарске вештине. Кроз завесе на прозорима најскромнијих кућа и станова види се и ватр; то „бадњак“ букти у оцаку и јаким пламеном осветљава весела лица која су се око њега сакупила. У Енглеској у опште врло мало је празних домова. Тамо чак и у најслабије насељеним градовима и селима постоје тако звани „божићни клубови“ нешто слично штедионицама, и сваки сиромашак у току извеснога времена чувају своје грошчеве може овај велики празник одпразновати у том клубу боље, него најмилији дан у години. Час ручка код Енглеза је најсвечаније време, а на Божић то време бива необично свечано и величанствено. Када се ручак сврши сва деца и младе девојке почињу играти жмурке и других игара. Овај обичај чува се код Енглеза Бог те пита од кад, па до данашњих дана као највећа светиња.

У опште време од Божића до Богојављења у Енглеској јесте за одрасле време весеља и раскалашног живота: балови, позоришта, концерти, излети и друга весеља заузимају сву пажњу

одраслијих Енглеза а и за децу ово време јавља се као највеличанственије и најпријатније време у години. Ради њих отварају се тада разни музеји, и сале у којима се приређују најразноврсније игре, дају дечије маскараде, причају им се приповетке и т. д. и т. д. У то време чине им масу поклона, послastiца. Идућег дана, другога, њих неизоставно воде у једно од најбољих позоришта, којих у Лондону има 35, на нов комад који неизоставно мора бити каква пантомима. За исти се гардероба спреми много пре доласка божићних празника. Те пантомине најновије вештине тако се допадају и одраслим и малим Енглезима, да су оне ушле у народ, тако да тамо, где нема позоришта њих врше путујући глумци које позивају у најбогатије и најсиромашније куће, само да би посматрали њихове претставе. Број путујућих глумаца за време од Божића до Богојављења необично се намножи (увелича. Такве претставе дају се врло често и у разним научним заводима, у њиховим локалима.

У очи Нове Године у неким местима Енглеске, нарочито код становника горњег дела Ланкастра празнује се тако звано „спаљивање старе године“! Ради овога младеж обојега пола скупља гориво и слаже га у гомиле на брдашцима и раскрсницама; око сваке овакве гомиле скуп се маса народа; неко од присутних потпали ватру и за тим у њу сваки од присутних стара се да баца бар једно парченце каквога горива. Рано у јутру када су по ходницима и подрумима свршене даће „Староме Томи“ тако овде називају стару годину, улице су пуне деце, која иду по двоје и певају разне поздравне песме.

Како у Швајцарској тако и у Норвешкој Божић баш као у Енглеској рачуна се као највећи домаћи празник, за који се неизоставно храни прасе, спремају шваргле, пиво и прави већи списак од домаћих птица, Божић се овде празнује непрекидно у току од две недеље. И у то време врше се само најнужнији послови. С божићним празницима везано је мноштво обичаја и сујeverица. У то доба, по мишљењу Шаејана све што живи дужно је да се радује, стога чак и пас везан на ланцу и дању и ноћу пушта се у слободу, стока храни се далеко боље него обично.

Празновање Божића овде почиње од Бадњег дана. Запаливши масу свећа увече, сва породица седа за сто и пије кафу, а затим чине једно другом разне поклоне према своме имовном стању: у остатку у неким местима ово даривање чини се првога дана Божића. Све време божићних празника посвећује се овде

играма, разноврсним свиркама и забавама међу одраслим. Али највише раздрага и одрасле и мале тако звано „божиње јаре“. Њега претставља какав младић. Он је покривен са кожицама и с метлом место репа. Глава и реп покрећу се помоћу канапа и штапа. Два човека уводе обично јарца у кућу и почињу певати о томе, како су га они нашли горе на великој станици и довели са собом; затим бајати убијају јарца и продужују песму, која се завршује речима: „ту јаренце скочило, свима на смех мрднуло брадицом и ударило својом главом о зид“. При последњим речима јарац ускаче у кућу и чини разне телесне покрете, чиме направи велики смех у публици.

У овим двома државама постоји безброј веровања и обичаја, који се испуњавају у добу између Божића и Богојављења. Али први дан Божића овде проводе врло скромно у кругу своје породице, у читању религиозних књига и певању псалмова. Идућег дана — 26 децембра — сви људи и жене скупљају се у нарочити дом, који се одржава ревенски, и врло весело проводе време у игри, свирци и разним весељима. У току свију ових празника ђаци носе такозвану „Витлејемску звезду“. Њих обично бива петоро или шесторо; троје од њих претстављају три мудраца, стога су ови обучени у дугачке, беле хаљине, опасани црвеном пантљиком; четврти носи звезду — фењер, направљен од разноврсних шарених хартија, у виду шестоугаоне звезде, пети претставља Јуду; он је обучен у зверињу кожу, са ковчежићем у руци. Они иду из куће у кућу, певају разне религиозне песме и за тим узимају од присутних новац за „звезду“.

У очи нове године скупља се и једе у кујни, али тако, да нико од њих не седе за сто, него сваки умаче своје парче „честнице“ у шерпу, у којој је скувано јело од угојене свиње, коју Шаеђани особито воле.

Тако се у главном проводе празници од Божића до Богојављења на страни у разним државама европским.

Зашто хришћани празнују недељу, а не суботу

(*прошиву адвентисџа — суботаша*).

Мученик Јустин, који је писао само 44 године после смрти св. Јована и који је био добро упознат с учењем апостолским, каже овако: „кад није нужно било обрезаше пре Аврама или празновање суботе пре Мојсија, онда тим пре за њих нема никакве *пошребе сада* „Дакле као што је обрезаше почело од Аврама и субота од Мојсија и као што је доказано, да су прописи учињени за ваше људе, тако је преко потребно било, по вољи Оца, да се сврши при оном, који је рођен од Деве из рода Аврамова“. (Јустин мученик Трифуну Јеврејину).

Игњат богоносац (107 год.) у својој посланици Магнезианцима пише: „*ми не признајемо више суботу*, но живимо животом Господа, јер је у њему наш живот“.

Климент Александријски (194 год.) пише: „стари седми дан постао је не више као *радан дан*.“

Даклем јасно је, да још дуго до Константина Великог од самих времена апостолских хришћани нису празновали суботу. А који дан?

Одговорамо и на то и опет исказима св. отаца и учитеља Цркве.

Свети Варнава, један од седамдесет апостола и сапутник ап. Павла (дела апост. 13,¹⁻⁶) пише: ми у радости проводимо *осми дан*, у који је Исус васкрсао из мртвих“.

Св. Игњат Богоносац пише, да су се Хришћани скупљали у *дан који се називао васкрсење* да би слушали читање апостолских писама.

Тертулиан (око 200 год.) каже: „у *васкрсне дане* ми се предајемо радости, ми празнујемо дан Господња васкрсења“.

Има и других сведочанства, али мислим, доста је и ових. (Мат. 18,¹⁶, да би се видело, да су Хришћани и до Константина Великог празновали не суботу, а недељу — васкрсење.

А сад се јавља питање, чим лично да се објасни појава Константинова указа о празновању недеље, који је заиста постојавао.

А ево чим. У римској империји као до Цара Константина, тако и за време његова царствовања и још дуго после њега као државна религија била је незнабожачка религија. Само се по себи разуме да су и државним празницима били незнабожачки празници;

а то је било због тога, што је хришћана било само четвртина, а сви су остали били незнабошци. Признавши хришћанској религији право за опстанак и будући веома наклоњен јој и њеним следбеницима, Константин је нашао за неопходно да и хришћанске празнике уврсти у број државних празника, а пре свега њихов седмични празник — недељу. Даклем, не други који је дан узео Константин, а први дан недеље — васкрсење, т.ј. тај дан који су и до њега празновали хришћани. У противном т.ј. ако би био узет за празник ма који други дан седмице, хришћани би се, ван сваке сумње, побунили и одрекли би цару послушност, јер су за њих вера и црквене установе били превише свега и свакојаке муке нису били за њих страшне. Адвентист. Ако није Константин установио празновање недеље, онда је то учинио папа римски заменивши празновање суботе.

Мисионар. А који је то био папа и у којој је години он то учинио?

Адвентист. Немам ни једно ни друго.

Мисионар. И ви не знате а у вашим адвентистским часописима ништа о томе се не говори, а из тога излази да је ваша тврдња да је папа установио празновање недеље, — сасвим безразложна и како је таква неистинита, што се може видети на основу свега реченог нама по садржини претходне ваше примедбе. Напумпали су вас свакојаким измишљотинама, а ви их понављате.

Адвентист. Сада би сам хтео да чујем, на основу чега хришћани празнују недељу — васкрсење.

Мисионар. Радо ћу задовољити вашу жељу, само будите пажљиви и отворите ваше срце да прими оно истину, јер сам видео да је до сада оно било затворено за њу.

Велики јеванђелски дан, дан успомене васкрсења Христовога има праслику у старом закону, закону сенке.

Ево што се говори тамо о јеврејском празнику жетве. „Кажите синовима Израјљевима, и реци им: кад дођете у земљу, коју ћу вам дати, и станете жети у њој, тад донесите *сној ђрвина* од жетве своје к свештенику. А он нека обрће сноп пред Господом, да би вам се примио, *сјутра дан по суботи* нека га обрће свештеник“. (3 Мојс. 23,¹⁰⁻¹¹). То је био „сутрашњи дан по суботи“. То је осми дан или *први дан седмице*. Сноп, који је свештеник подизао пре Господом, био је од почетак жетве. Шта је казивала ова праслика? Ап. Павле даје овај одговор: „Христос уста из мртвих и би *новина* онима, који умреше“. (1 Кор. 15,²⁰). Тај сноп означава васкрсење Христово. Према сенци Христос је васкрсао у *први дан седмице*.

Још у старом закону читамо. „И саберите се у *шај дан* (осми), сабор свети да вам је“ (3 Мојс. 23,²¹). „*Први дан* нека буде сабор свети“ „*Осми дан* нека вам буде сабор свети и приносите жртве огњене Господу, празник је“ (ст. 35,³⁰). „А осми дан да вам је празник“ (4 Мојс. 24,35). „*Осми дан* би сабор“ (Кем. 8,¹⁸). Све је то била сенка. Запамтите како је *осми дан* или *први дан седмице* истицао као нарочито важан дан.

У Старом Завету поред речи Господних о престанку суботе. (Ос. 2,¹¹) има неколико пророчанстава о *неком другом важном дану*.

Пророк Давид пророкује: „*ево дан*, који створи Господ! Радујмо се и у њ“ (Псал. 118,²⁴).

Пророк Захарија каже: „У *шај ће дан* бити отворен извор дому Давидову и становницима Јерусалимским за грех и нечистоту“ (13,¹). „У *шај дан*, говори Господ над војском, зваћете сваки ближњег својег под винову лозу и под смокву“ (3,¹⁰) . . . „и Господ Бог њихов избавиће их у *шај дан* као стадо својег народа“ (9,¹⁶).

У који је дан отворен извор и опрани су наши греси? У који је дан Бог спасио нас као народ свој?

На то одговара ап. Петар: „нас сад спасава крштење васкрсењем Христовим“ (1 Петр. 3,²¹).

Даклем, *дан је нашег спасења дан васкрсења Христова шј. недеља*.

Сам је Исус Христос у својој предсмртној, опроштајној с ученицима беседи истакао *један нарочити дан*.

„Заиста, заиста вам кажем, рекао је Христос, да ћете ви заплакати и заридати, а свет ће се радувати и ви ћете жалосни бити, али ће се ваша жалост искренути на радост ви имате сад жалост, али ћу ја вас опет видети, и *радоваће се срце ваше, и ваше радосији нико неће узети од вас*. И у *онај дан* нећете ме питати ни за шта“ (Јов. 16,^{20,22,23}). Чујете, што је рекао Христос? У дан његова васкрсења ученике његове обузеће неизрецива радост, како је стварно и било по казивању евангелиста. У јеврејску суботу Христос је лежао у гробу. То је био за његове ученике дан мучења и мрака. Успомена на тај дан увек је била горка. Помисао на страдање, крст, плач, смртне уздисаје производила је само сесећај жалости. Јеврејска је субота за свагда изгубила своју веселост за хришћанско срце. Кад је Исус умро, нада ученика била је погребена заједно са њим. (Лук. 24,^{17,21}) и свете жене биле су са разбијеним срцем. А Јевреји су

се радовали и сатана се радовао, кад су анђели плакали. Али чим је почело свањивање у недељу, моћни анђеол као муња силази, земља се затресе, гроб се отвори, и Христос васкрсе као победац смрти. Последња нада сатане исчезну; јевреји се запрепастише, свете жене су радосне; нада ученика оживи се, анђели ликују, спасење свету осигурава се, страдања и унижења Сина Божјег свршавају се и Он се јавља као Свемогући Спаситељ. Господ света. Никада раније тај пали свет није видео такво јутро.

Још је казао Христос својим ученицима: „у онај *ћетне* ви дан дознати да сам ја у оцу својему, и ви у мене и ја у вама“ (Јов. 24,²⁰), т.ј. Христос је обећао, да у дан свога васкрсења он ће открити својим ученицима тајну свога јединства с Богом Оцем и верујућим човечанством. И стварно како сведочи ап. Павле, Христос је посведочен силно за Сина Божјег Духом светиње по васкрсењу из мртвих (Рим. 1,⁴). И још: „у онај *ћетне* дан у име моје заискати“ (Јов. 16,²⁶).

Даклем, три је пута поновио Христос речи: „у онај дан“ и то је чинио зато, да би се дан његовог васкрсења запечатио у срцима и душама његових ученика.

Адвентист. Под речима „у онај дан“ Христос сигурно је разумео свевреме после свога васкрсења или све дане седмице, а не само недељни дан.

Мисионар. Ваше мишљење није тачно, јер ако би је Христос под речима „у онај дан“ разумео све дане седмице или неодређено време, онда би рекао: „у оне дане“, „те дане“, а када је разумео одређени дан он је свагда говорио у једнини „у онај дан“. Ево вам примера.

„А тешко труднима и дојимцима у *ше* дане . . . И одмах ће по невољи дана тих сунце помрчати А о дану *шом* и часу нико не зна Као што пред потопом јеђаху и пијаху, жењаху се и удаваху до *оног* дана кад Ноје уђе у ковчег“ (Мат. 24,^{19, 29, 36, 38}).

„Као што у дане Лотове јеђаху, пијаху, куповаху, продаваху, сађаху, зидаху; а у дан кад изиде Лот из Содома удари огањ и сумпор из неба и погуби све“ (Лук. 17,^{28, 29}).

Свака је скупштина младе хришћанске цркве одржата била у први дан седмице, у недељни дан.

Одмах после тога, кад се Исус јавио двојци ученика, с којима је отишао у дан васкрсења у Емаус, ова два ученика „у-ставши онај час, вратише се у Јерусалим, и придоше у скупу једанаесторицу и који бијаху с њима“ (Лук. 14,²⁸). И док су

двојица ученика причали, шта је Христос урадио да га познаду ето „сам Исус стаде међу њима и рече: мир вам“. (Јов. 20,¹⁹). То је „би у вече онај први дан недеље“ (ст. 19).

„И после осам дана опет бејаху ученици његови унутра и Тамо с њима. Дође Исус кад бијаху врата затворена и стаде међу њима и рече: мир вам“. (Јов. 20,²⁶).

Овде се говори о другом скупу после једне седмице.

Даклем, први је скуп првог дана седмице, а други после осам дана.

Оствариле су старозаветне праслике: „у први дан биће свети сабор“ и „у осми дан да имате скуп“ (види тачку¹).

У недељу Христос је послао Св. Духа; „и кад се наврши педесет дана бијаху заједно сви апостоли једнодушно. И напунише се сви Духа светог“. (Дел. апост. 2,^{1,4}).

Адвентист. Није истина, да је силазак Св. Духа те године био у недељу.

Пасха је била у суботу. (Јов. 19,³¹), сад рачунајте од суботе и видећете да педесети дан пада на суботу.

Мисионар. Јесте, у многим случајевимз рачуна се први дан и последњи, али у Старом Завету није било тако. У 3 књизи Мојсијевој читамо: „од првог дана по суботи . . . бројте седам недеља пуних, до првог дана по седмој недељи набројите педесет дана, онда принесите нов дар Господу“ (23,^{15,16}).

Према овој заповести Господа педесети дан пада у недељу.

Сада продужимо наше разлагање за празновање недеље. У књизи „дела апостолска“ налазимо још на један скуп у први дан недеље.

„У први дан недеље, кад се сабраше ученици да ломе хлеб, говораше им Павле И бијаху многи седећи горе у соби где смо се били сабрали“ (20,⁷⁻⁸).

Овај текст даје довољно разлога за две чињенице: 1, да се ломљење хлеба (св. причешће) вршило у недељу и 2, да је овај скуп био ритуалне природе: „и бијаху много свијећа гори у соби“.

За обично је осветлење собе довољно и једна свећа.

Откривање св. Јовану о последњим временима било је дато у дан недељни. (Откр. 1,¹⁰).

Сваки народ има свој дан успомене; религија, као и народи, издавала је наредбе за светковање неких дана, као дана за успомену великих догађаја из своје историје. Тако је и хришћанска црква одредила за светковнице недељу за успомену најважнијег догађаја из своје историје: Христова васкрсења.

Скренимо пажњу на то, да ап. Павле о учењу Христа, као и о његовим чудесима говори врло мало, а о његовом васкрсењу говори готово у свакој посланици, а негде чак и по неколико пута и говори о томе, као темељу наше вере и нашег спасења.

„Ако Христос не устџа, узалуд дакле ђроповедање наше, а узалуд и вера наша . . . још сте у гријесима својијем. Дакле и они који помријеше у Христу, изгибоше. Али Христос устџа из мртвијех и би новина онима који умријеше“ (1 Кор. 15,^{14, 17, 18, 20}).

„Јер ако признајем устима својима да је Исус Господ, и верујем у срцу својему да га Бог подиже, биће спасен“. Римл. 10,⁹).

После овога, како да се не светкује дан васкрсења Христова, без чега не може да опстане и сама хришћанска вера, без чега је немогуће и наше спасење.

По једногласном сведочанству светих оца и учитеља цркве сви хришћани, почевши од времена самих апостола, празнују сваке седмице недељу, а не други који дан, (види више).

Љубазни слушаоци, беседа је завршена; у току ње ви сте могли видети, да на основу Св. Писма, праксе хришћана свих векова и сведочанства многих св. отаца и учитеља цркве ми хришћани морамо да светкујемо недељу, а не суботу, јер су субота као и сав стари завет укинати. Сваки, који се бори противу недеље, бори се са битним разлозима нашег спасења, устаје чак и противу Христа, који је васкрсао у тај дан.

— Свршетак —

Прота Већеслав Јаковљевски,
парох барски.

З а п и с н и к

Прва редовна скупштине Удруженог сваштенства Епархије Браничевске одржане на дан 3 септ. (21 авг.) 1935 год. у Пожаревцу у присуству Њ. Пр. Еп. Др. Венијамина и већег броја свештенства пом. епархије

— Наставак —

9 октобра исте године нашу Државу и нашу Цркву задесио је губитак какав није у историји забележен. Тога дана злочиначка рука плаћених душмана наше Државе подигла је руку и за навек нам отргла најлепшег сина наше Државе и св. Право-

славне цркве Њ. В. Витешког Краља Александра I Ујединитеља. Наша св. Правосл. црква поносила се и поносиће се до краја свога батисања Његовим именом и оном љубављу и пажњом коју је увек о њој показивао, те сам проговорио укратко о животу раду, љубави и пажњи коју је Он показивао према својој мајци Православној цркви. О томе раду Његовом могли би се исписати топови књига, но мене то није дозвољавао простор листа те сам у име свештенства ове епархије кратким чланком само регистровао овај ненакнадиви губитак и оплакао мученичку смрт Краља — Витеза.

Св. Арх. Сабор огласио је ову годину „Свето-Савском Годином“, у којој се низом свечаности, предавања, чланака, књига и др. имала одати пошта. Оцу наше Срп. Св. Правосл. Цркве Св. Сави. Уредништво је сматрало за свету дужност да једну целу свеску назове — „Светосавском свеском“ и у њу унесе што више материјала за познавање живота и рада Светитеља Саве.

Овдашње свештенство на челу са својим Архијерејем и члановима Цркв. суда приредило је у Недељу Православља духовни концерат који је био сав испуњен разним тачкама посвећеним Св. Сави, концерат је био сјајно посећен, а приход је сав послат Св. Синоду да га преда Друштву за подизање храма св. Саве.

На послетку како је управа Епарх. Удружења донела одлуку да се закаже прва редовна скупштина за данашњи дан, то је редакција сматрала за дужност да проговори о свему ономе о чему данас треба да проговоримо.

Други принцип, који је редакција ставила себе за путовођу у своје раду јесте: доношење чисто стручних чланака, који могу послужити свештенству у његовом животу и пастирском раду. А то су чланци: Вера и школа; Св. Тајне и обреди; Наша небесна мајка и „О борби са секташима“.

Историја нашега народа и његове цркве била је кроз све векове омиљени предмет свију црквених писаца. Зато је и редакција Браничевског Весника са радошћу увела неколико историјских чланака који могу послужити потоњим поколењима као златни документи за писање историје Срп. Прав. Цркве. За ове чланке уредништво је захвално својим старим сарадницима г. г. Мики Миладиновићу, директору у пензији; М. Пурковићу, професору; Синђелу Серафиму и г. Мирку Драговићу, професору.

Традиционалан је обичај да овакви листови доносе посланице својих Архијереја. Зато је и уредништво овога листа донело опроштајну посланицу свога бившег Архијереја Њ. П. Еп. Јована и обе посланице садашњег Архијереја Њ. П. Епископа Госл. Др Венијамина.

Уредништво појмило је врло добро да браћу свештенике расуће широм целе наше епархије интересују промене и новости не само у својој епархији већ у целој цркви, па је према својим скромним способностима све ово прибирало и регистровало у своје листу.

На послетку уредништво је сматрало за своју дужност да обавести браћу свештенике о смрти неколико својих чланова, да се са њима опрости и опише њихов живот и рад.

Уредништво је понављам још једном примило мали број нештампаних чланака од Црки. Суда, и надало се да ће га просветно-мисионерски одбор, помоћи, али се у томе преварило. Жеља је моја да ова господа, као и остали млеђи свештеници у овом погледу у будуће буду активнији и уредништву помогну у вршењу овако деликатне дужности.

Свештенство је кроз све векове предњачило у писмености свима друштвеним редовима, па би било пред Богом грехота, а пред светом зазир и срамота, да садање младе генерације са бољом школом и већом литературом изостану иза ових који су писали гушчијим пером и на кожи.

Овде сматрам за свету дужност, да се захвалим својим вредним и врсним сарадницима, који су од својих послова одвојили неколико часака те пишући своје чланке помогли уредништву у његовом раду, а то су: Њ. П. Епископи Г. Г. Др. Јован и Др. Венијамин; протојереји Милаш Поповић и Већеслав Јаковљевски, Синђел Серафим, старешина ман. Горњака; јереји: Атанасије Илић, М. Барјактаровић, Драг. Матејић, Данило Поповић, Данило Радовановић, јеромонах Иларион, сабрат ман. Горњака; г. г. Мика Миладиновић, директор у пензији, Мирко Драговић и Миодраг Пурковић професори.

Према одлуци прошлогодишње ванредне скупштине Уредништво је штампало испочетка 350 комада свога листа, са надом да ће сваки брат примајући за себе и своју цркву овај лист моћи да растури бар још по један лист у парохији, али се доцније увидело да је ово услед страшне новчане кризе немогуће, те смо морали смањити тиражу на минимум, да би само са овим скромним средствима одржали лист.

Уредништво верује, да је лист према броју штампаних табака сувише скуп и да је требало издавати свакога месеца по једну свеску. Али треба имати на уму, да је штампа и данас прескупа, а број претплатника сувише мали. Уредништво би коштало 1000 комада само неколико динара више него што га ко

шта ових 250 комада али за то би приход био четири пута већи те би уредништво било у стању да штампа лист свакога месеца, и то не са по два, већ са по четири табака свеску.

Знајући да су сретства којима удружење располаже сувише скромна, уредништво није могло и још дуго времена неће моћи да хонорише рад ни уредника, ни сарадника, а то је велика штета. Када би уредништво ово могло да учини верујемо да би лист добио на расположење већи број сарадника и имао већи број чланака, те се не би ни у овоме оскудевало, као што је било ове године.

Ово је кратак извештај редакције органа нашег удружења, који ми је част поднети скупштини на увиђај и размишљање.

После поднетих извештаја, пошто су извештачи тражили разрешницу, требало је да се приме или ставе извесне примедбе на извештаје. Међутим говорници су не осврћући се на извештаје одмах говорили о оним стварима које су их тангирале; сваки од говорника говорио је о тешкој својој бољци или свега свештенства.

Први говорник је био био Њ. П. Г. Др. Венијамин. Преосвећени Владика говори о значају ове св. Савске године, о потреби одуживања нашем великом претку и износи начин на који ће се српски народ одужити своме великану. Препоручује свештенству да од народа скуп и по један динар, јер ће то бити-скупоцена лепта за зидање највиднијег споменика захвалности св. Сави, цркву на Врачару.

Затим напомиње свештенству да држи чланове Хр. заједнице „богомолце“ у својим рукама, јер исти могу бити од велике користи правосл. цркви а могу бити још од веће штете, ако их свештенство не упућује на рад и не даје им директиве и импулс рада. Дакле, свештеник треба да буде на челу богомољаца и увек им предњачи.

Преосвећени, да би дао могућности свештенству да што искреније буде у дискусији, напустио је седницу после доста темпераментног говора Љубе Радовановића, протe.

Љуба Радовановић, прота устаје да оплаче тешко стање свештенства, а прво своје, као оно Јевреји на рекама вавилонских и износи узрок истог. Узрок овог стања су смањивање парохија, попуњавање тих исцепканих парохија, тешко материјално стање и др. Стари отац Љуба падао је све више у ватру. Није задовољан са уређивањем листа, јер вели у њему се треба писати о свему што нас тангира. Смањивање парохија, попуњавање исцеп-

каних парохија и др. и пита зашто се не пише о оној такси 25 динара за осуство, јер тога до сада није било. Пита: „Зар са свих страна ми се крешемо!“

Напада на арх. намеснике, осуђује њихов несавестан рад, јер док су били на парохији идеалози, а сада од свега тога нема ништа.

Влада Вуковић свешт. жали што је Г. Епископ напустио скупштину, јер је хтео да баш Он чује његове речи. Износи историју свога рада, који није награђен од претпостављених. Осврће се на речи Преосвећеног да је свештенство индиферентно према својој служби. Демантује то. Износи прави узрок ствари, који лежи у тешкоћи стања у коме се налази свештенство. Подела парохија и криза у народу су просто довели свештенство у безизлазан положај. Примећује да се не ради правилно са попуњавањем парохија. Треба сваку парохију дати на конкурс, а не попуњавати их без и да зна о овоме свештенство.

У своме говору дотиче се и питања предавања веронауке у основним школама. Тражи да сви свештеници узму један исти уџбеник за веронауку, а који би требало на овом скупу изабрати.

Луцић Добривоје вд. арх. зам. устаје и предочава свештенству да су се удаљили од предмета дебате. Прво треба да се реши питање извештаја, да ли се примају, и да ли се има рећи поводом истих? На то сви одговарају да се извештаји примају.

Хрстићивоје Јовановић, прота као и сви други жали што је Г. Епископ изпустио ову седницу не чувши жеље свештенства, који су волели да их чује поглавица епархије; ипак се нада да ће надлежни саопштити Преосвећеном ток ове седнице.

На речи Г. Еп. Велијамина да свештенство треба интензивније да ради у винограду Господњем одговара питањем: Да ли Епископ зна стање свештенства у коме се налази и узрок због чега нема успеха у раду? Говори о владици о коме се пише у „Добром Пастиру“, који је тек обишавши све крајеве епископије и сво свештенство своје, увидео узроке неуспеха и препреке у раду свештенства. Жели да и наш Епископ увиди то. Као највећи, а можда и једини узрок неуспеха свештенства је наплата чинодејства. Да ли је видео наш Владика начин на који ми наплаћујемо св. радње? То је симонија, продавање благодати, то је убијање угледа свештенства. Чим свештеник пружи руку упропасти све оно што је морално назидео. То би се требало једном већ отклонити.

Брани свештенство од приговора да неће да врши свесно дужност ако добије плате. Каже да то не би учинио ниједан друштвени ред најмање свештенство. Осуђује рад на регулацији парохија и моли да архијереј ради на томе, да се стање поправи на тај начин, што не попуњене парохије не би у будуће попуњавало, а већ попуњене када се за то прилика повећавао. Моли за колективан рад свештенства у том циљу и тражи да се донесе резолуција у том духу и достави Њег. преосвештенству,

Никола Милић, прота устаје да говори о истом питању о коме су говорили његови предговорници. Сам верује да његов говор неће имати ефекта у осутву Г. Епископа. И сам нас је Владика потсетио на бедно стање свештенства и хтео да каже да смо и ми у многоме криви за такво стање јер смо се много удаљили од народа, продужава г. Милић. Одлучно демантује то убеђење и узвикује: „Ја кажем нисмо се удаљили.“ Узрок оваквог стања свештенства је створено уставом а неизвођењем до краја. Ми нисмо тражили да се одвојимо од државе, јер нам је она давала редовно загарантовани нам бир.

И ако је тешко стање, ипак могло би нам се помоћи, ако би више воље било код надлежних:

Није тачна констатација да је један од узрока недобијања плата и само свештенство, јер ако добије плату неће бити коректно у својим дужностима.

Да би се сузбило мишљење и речи свих претпостављених да је „попу“ добро, да би их уверили и разбили фаму, морамо би тражити систематске плате Г. Милић даје нарочиту схему плата, јер су свештеници чим обуку мантију већ оптерећени породицом, док то не мора да буде код других професија.

Гојко Стојановић:

Пошто је више њих говорило о материјалном стању свештенства, то он не жели да говори о истим стварима. Говори о моралном стању данашњице. Свештеници су ти који су носиоци морала. Дужност им је да у данашње време нарочито обрате пажњу на веру, морал и живот народни. Изгледа да је свештенство и сувише равнодушно према дужности својој. Треба да будемо сви достојни чина и звања, да не осудимо сами себе на дан суда.

После овог говора Г. претседник је дао 5 мин. одмора.

Први говорник после одмора био је прота и Арх. нам.

Бран. Милић из Петровца. И ако су извештаји примљени

он опет говори о извештајима. Похваљује рад благајника, а на примедбу уредника листа да је одбор просветни који сачињавају већина факултетски образованих мало радио одговора, да је било до сада доста радова за штампање и да ће у будуће радити када то буде потребно. Још, немају сви дара за писање који су завршили факултет. Одговара проти Љуби на тешку оптужбу Арх. намесника. Уверава свештенство да је однос свештенства и намесника сасвим нормалан. Можда је било изузетка али се несме уопштавати! (На ово проти Љуба добањује да није казао за све намеснике већ за поједине).

Г. Милић, говори о генези наше организације. Износи две стране удружења. Прва је социал. сталешка материјална страна а друга је религ. морална страна. Не можемо одвојити једну страну од друге. Чак ова друга страна је важнија и деликатнија. Уверавао, да би му немирна савест била ако дискусију не би скренуо на ову другу страну о којој се мало говорило. Мислимо, ако би се материјално питање решило у цркви¹ ће настати савршени ред. Завирили смо у своје кесе, а сада да завиримо у душу наших парохијана, пастве, која је сиромашнија много и много од наших кеса. Неки интелектуалац дошао у млавски крај да испита ред. морално стање народа, и на огромно запрепашћење нашао да народ нема ни појма о хришћанској вери. Пун је оног паганства и незнабожачких појмова. Наш је народ врло далеко од православља! Сачувао је оно што су му стари оставили предањем, а ништа није научио од својих духовних пастира. Па зар се може говорити пре о плати него о начину поправљања ред. моралног стања пастве!? Свештенство је најближе народу, веже их међу собом бол и патња; заједно пате и заједно подносе терет беде. Веже их радост и весеље, које опет међу собом деле. Из овога се да закључити да свештенство може да изврши ред. моралну реорганизацију у народу. Ако немамо воље да радимо у том правцу сигурно нећемо бити бољи ни онда када добијемо плате.

Вор. Стојиловић, је чуо да се ради у патр. упр. одбору регулсавање плата на тај начин што ће се од парохијана наплаћивати пре треба у таксама. Ако је истина тако, то је погрешка рада поменутог одбора. Моли да се на неки начин то спречи у колико је истина.

Предлаже браћи свештеницима из искуства да за подизање Храма Св. Саве у Београду прикупљају прилоге у природи а после у новцу.

Пошто је била пала примедба да се свештеници често на-

лазе на туђем послу, то реагира на то и препоручује да се свештенство можа бавити политиком. Пад морала код народа изазвали су вођи државни

Већеслав Јаковљевски прота, осврће се на предговорнике и вели да су га пријатно изненадили говорници: Љуба Радовановић, Вуковић и Н Милић, а такође га је изненадио говор пр. Бр. Милића, да оставимо на крај материјално питање.

Верско морално питање је било предмет дискусије на братским саборима, а скупштина данашња мора се посветити другим питањима. Стање свештенства је у данашње време врло тешко зато сви и устају и јадају се. Пита шта то значи плата у природи о којој се говори у уставу.

Поводом епархијског разреза каже да је и сувише велики и моли да се смањи, јер приходи са црквених добара су чак мањи него разрез на њих.

Пита ко је надлежан да суди свештенику у случају изнуђивања непрописне награде.

Божа Сјасић, говори о прописаној такси за наплату.

Бркић, тражи да у резолуцију уђе: Да се врати централно удружење свештенства са свима правима. Свештенство неће да долази на епарх. скупштине, зато што је поцепано и на тај начин ослабљено. Сада смо изгубили вољу, слаби смо и незапажени. У случају да нам се врати центр. удружење бићемо опет јаки и у многоме ћемо успети. Без плата ми смо без моћи а без слободе ми смо војска без оружја.

Драг. Поповић, свешт., предлаже да се престане са објављивањем осуства у нашем листу.

Милош Вучковић, са неколико изабраних речи износи тешко и скоро очајно стање његово па и осталих свештеника. Некада су речи са скупштина свештеничких и појединих свештеника слушали државници а сада нас нико и не чује.

Неотступно тражи да се резолуција пошаље не само форуму црквеном већ и Намесништву и Краљевској Влади.

Износи незгодан пропис о лицитацијама по коме мора сваки лицитант поднети молбу са одређеном таксом, без обзира да ли ће на њега остати лицитирани предмет. Пошто та такса пропада то људи избегавају да лицитирају.

Драг. Маринковић, свешт. из Парћина одређен је за референта ове скупштине. Али пошто свештенство није хтело да са слуша овај реферат када је требало њега читати одустаје да га у опште чита.

Стеван Пајевић био је претпоследњи говорник пре подне. Прво одговара проти Љубомиру Радовановићу на његове неистините изнешене у алузијама са циљем да се оклевета околина Владичина и уређивање листа.

Критика је, вели г. Пајевић, неопходно потребна и корисна али критика објективна и са истинитим чињеницама. Али критика, какву је данас учинио стари протојереј Љуба за сваку је осуду. Преко ове критике г. Пајевић прелази са речима Христа Спаситеља: „Опусти му Боже, јер незна шта ради, а кривцима за све зло које се дешава у нашој цркви нека плати Правосудни Бог!“

Одговара и г. Брани Милићу на његов протест што је у извештају о уређивању листа два пута пребацио свештеницима са факултетском спремом, да нису сарађивали у дружинском листу и ако су као чланови просветно-мисионарског одбора дужни били то чинити.

Осврће се на говоре протојереја Већеслава Јаковљевског, Николе Милића и јереја Воје Стојиловића и вели да су они потпуно на своме месту. Даје азвесна обавештења о уредби за плате свештеницима, која се овога часа налази пред Св. Синодом, као и све оно што је по њој до сад урађено. Даје реч, да ће као члан Патријаршијског Савета имати на уму све оно, што је данас на скупштини овог свештенства по питању свештеничких плата проговорено колико може радити да ове идеје и у уредбу уђу.

Вој. Стојиловић, моли да се у листу објави величина претплате и да се оштампају правила удружења. Предлаже да се сви црквени часописи сведу на један лист који ће заиста бити од ауторитета и служити за углед. Ово је последњи говор пре подне.

Претседник предлаже да се изаберу три свештеника ради састављања резолуције. Изабрани су Прота: Никола Милић, Христивоје Јовановић и свешт. Бркић.

У три сата после подне настављена је седница. За реч се јавио само Хр. Јовановић. Он говори о решењу Св. Синода поводом садања принципа у својим парохијама. Та одлука св. Синода је неумесна, јер су принципали старији и изнемогли људи, којима је баш потребно живети у вароши ради лечења. Моли да се унесе у резолуцију и то да св. Синод повуче то своје решење о принципалима.

Пошто је резолуција састављена то исту чита Бркић и свештенство је прима.

По исцрпљеном дневном реду Претседник затвара седницу пожељевши свима присутнима срећан пут а да испоруче братске поздраве свештенству које није било присутно. Седница је закључена у 4 часа после подне.

Вести из наше епархије

Постављења и премештаји

1) Решењем Министарства Војске и Морнарице Б. бр. 19583/35 г. постављен је за војног хонорарног свештеника гарнизона у Пожаревцу јереј Драгољуб Матејаћ, парох III пожарев. парохије.

2) Одл. Арх. вл. бр. 1980 од 31-X/13-XI 1935 г. постављен је за сталног пароха десинског јереј Гљерб Квјатковски, досадањи привр. парох исте парохије.

3) Одл. Арх. вл. бр. 1874 од 10/23-XI 1935 г. постављен је за сталног пароха вел. лаолске јереј Борис Јаковљевски, досадањи привр. парох исте парохије.

4) Одл. Арх. вл. бр. 2011 од 14/27-XI-1935 г. смењен је Арх. намесник среза пожаревачког протојереј Стеван Пајевић, парох VI пожар. парохије.

5) Одл. Арх. вл. бр. 2011 од 14/27-XI-1935 г. постављен је за в. д. арх. нам. среза пожаревачког презвитер Драгутин Маринковић, парох I пожаревачки.

6) Одл. Арх. вл. бр. 2034 од 16/29-XI-1935 г. постављен је за режисера Арх. намесништва пожаревачког јереј Драг. Маринковић, в. д. арх. намесника.

Производства и одликовања

1) Одл. Арх. вл. бр. 1933/1935 г. одликован је протојерејским чином јереј Душан Ф. Благојевић, цркв. судски тужилац и на дан 1/14-XI-1935 г. произведен на св. арх. литургији у саборном храму у Пожаревцу.

2) Одл. Арх. вл. бр. 1916 од 31-X/13-XI 1935 г. одликован је правом ношења протске камилавке јереј Боривоје Димитријевић, парох трњански.

3) Одл. Арх. вл. бр. 1917 од 31-X/13 X 1935 г. одликован је правом ношења протске камилавке јереј Панта поп Ристић, парох лучички.

С а д р ж а ј

Чланци и расправе:

Данило Ј. Поповић: Седам Христових речи са крста (свршетак)	стр. 193—199
Мирко Драговић, професор: Црногорски свештеници у Браничевској Епархији	» 199—202
Ст Пајевић: Божић у страним земљама	» 202—207
Већеслав Јаковљевски: Зашто Хришћани празнују недељу а не суботу (свршетак)	» 208—213
Записник прве редовне скупштине Удруженог свештенства Епархије Браничевске	» 213—222
Вести из наше епархије	» 222
